

10 години от смъртта на майка Блажена Кръстна

Преди да навляза в темата, позволете ми да отбележа, че се ръководех от съвета на свети Франциск, Бедняка от Асизи: „*Verbum abbreviatum fecit Dominus super terram*“ (Господ говореше кратко, когато ходеше на земята).

Верен на този съвет на Серафичния ни отец, представям в телеграфен стил биографичната рамка, в която се вмести житията на майка Блажена Кръстна.

Тя е родена на 2 април 1914 г. в Санкт Петербург, където баща ѝ, ген. Янко Бойчев, е на специализация. След като завършва средното си образование във френския колеж „St Josef“ в София, на 25 октомври 1936 г. постъпва в Кармилската обител и на 24 май 1937 г., т. е. точно две години след основаването на обителта, приема монахинското одеяние на Света Богородица Кармилска. След Мария Дукова, т. е. сестра Тереза Исусова, тя е втората лястовичка в гнездото на софийския Кармил. На 12 юни 1938 г. полага първите си обети, а на 24 октомври 1941 г. - вечните. През 1958 г., след изгонването на майките-основателки чужденки, сестра Блажена Кръстна е назначена за председателка на софийския Кармил, за да остане в анализите на Кармилския орден като Майка Блажена Кръстна, първа българка, председателка на кармилска обител от източен обред.

И тъй, възпоменаването на десетата годишнина от раздялата ни с Майка Блажена Кръстна, раздяла, която, уповавайки се на Божието милосърдие, приемаме за временна, е същевременно и повод да изразим благодарността си, породена от незаличимите следи, които тя остави в духовния ни живот в резултат от съприкосновението с нейната богата духовност.

Когато говорим за духовността на някоя кармилка - примерно за тази на Малката Тереза на Младенеца Исус и на Светия Образ, на света Мария-Магдалина Паци или на блажената Елисавета на Пресвета Троица и др. - всъщност говорим не за лична, а за същностна част от цялостната кармилска духовност. От друга страна, става реч и за своето рода *Summa Theologiae*, т. е. сборник, в който се третира въпроси на религията въз основа на Свещеното писание, църковните догми и традицията, Тъй че духовността на една кармилка е духовност на Кармилския орден, духовност, проявяваща се при определени исторически периоди от живота на Кармила в частност и от живота на обществото и на Църквата като цяло. Именно в такъв един труден, изпълнен с трагизъм, несигурност, колебания, изпитания и страдания период от историята на софийския Кармил и на Католическата църква в България майка Блажена Кръстна изграждаше всеки ден, всеки час, всеки миг своята духовност, т. е. кармилската духовност, изживяна с упование в Божието провидение, изстрадана в подчинение на Божието воля, благословена в смирение пред Свети Дух, Просветител и Утешител.

ИСТИНА
VERITAS

Брой 1 (1446)
януари 2011 г.

В какво се състои духовността на майка Блажена? Основното в нея е верността, една рядка добродетел, която е еманация на вярата и същевременно - крепост на вярата. Подобна верност към призванието ѝ на кармилката определи житейската ѝ съдба. Рядка добродетел! Това определение ме отвежда при Шарл Пеги, тъй нежно, тъй синовно възпял Исусовата Майка:

Régente de la mer et de l'illustre port,

Nous ne demandons rien dans nos amendements,

Reine, que de garder sous vos commandements

Une fidélité plus forte que la mort.

Господарке на морето и на прочутия пристан,

единственото ни прошение към Теб, о Царице,

нека бъде: Под твоето покровителство

да съхраним вярност, по-силна дори от смъртта.

Незабравимата

Поетът, а заедно с него и всички ние просим тази рядка добродетел, защото изневярата е тази, която най-пронизително засяга сърцето. На 17 февруари 1966 г. по време на аудиенция папа Павел VI с нескрито възмущение споделя като на изповед, че между най-тежките страдания, произтичащи от характера на служенето му като Римски първосвещеник, изневярата на забравилите красотата и сериозността на задълженията, които ги свързват с Христос и Църквата, предизвиква неутешима болка. Проследявайки събитията, имаме всички основания да считаме молитвата, отправена от поета Шарл Пеги към Пресветата Дева, за молитва и на майка Блажена Кръстна.

Приела първите кълнове на призванието си за монахински създателен живот още като ученичка в колежа, Здравка - това е кръщелното ѝ име, вече пълнолетна приема Веруюта на Католическата църква. С разбираемо възмущение, но и с твърда решимост уведомява баща си генерал Янко Бойчев, междуременно назначен на висок пост началник на въоръжените сили на България, за желанието си да се посвети на Бог като монахиня в орден на Света Богородица Кармилска. Гръм от ясно небе за изпитания в тежки битки воин, гръм от ясно небе и за обществото, и за държавните институции. Причина за възникналата суматоха е конюнктурната визия за религиозната принадлежност на българина към православията.

В онези години, т. е. при постъпването на Здравка в Кармил, а и много години преди тях славянството и светото православие се смятаха „за двата мъгъци и сакрално чисти стълба на българската националност и държавност“ (цитат от Църковен вестник от 1913 г.) Слава Богу, това донякъде е изживяно днес. Но през 1937 г. върху Здравка се изсипват заплахи, шантажи, клевети, закани дори от семейството ѝ. Всички те се оказват безпомощни да разколебаят решението ѝ. Ето защо ехото от мощния гръм не заглъхна. Понесено от Божието провидение, то пое курс към Голготския кръст. Всъщност такъв е смисълът на избраното от

нея име при приемане на монахинското одеяние на Кармил: сестра Блажена Кръстна, т. е. Блажена с Кръста, който с вяровете и себеподдаване по Божие благоволение ще носи до сетния си дъх за духовното и материалното добруване на Църквата и на душите. Последвалите събития, белязали историята на софийския Кармил, потвърждават пълната съвместимост на името ѝ с Божия промисъл.

И наистина, след установяването в България на атеистичната диктатура погромът над кармилската обител, на който майка Блажена присъства ужасена в очакване погромджиите да осквернят Исус Евхаристия, арестуването ѝ, безкрайните нощни разпити, тормозът, гладът, дори каторжният режим в концлагера Белене не разколебават верността ѝ към Небесния жених. Питам се - кой може да я отлъчи от любовта Божия? (Вж Рим., 8, 35.). Отговорът е един: няма сила, която може да отлъчи от Христос този, чиято вяровете е съградена върху вярата и върху упованието, върху

надеждата. Колко точно е определението на апостол Павел: „*Spe salvi facti sumus*“ (нашето спасение е в надеждата /Рим., 8, 24/), послужило за основа на енцикликата на папа Бенедикт XVI.

Майка Блажена! Майка за своите съсестри, майка и за всички, знайни и незнайни, които жадуваха за мъдър съвет, за блага дума, за напътствие. Като грижовна майка тя даряваше всекиго с обич и нежност. Майка! За нея това означаваше нещо свято!

Между цветята в букета на духовността ѝ ярко се открояваха три рози. Техният аромат вдъхваше живот. Този аромат майка Блажена ни предаде с много обич; трите рози са трите майки не само в живота на кармилката, но в живота и на всеки Христов последовател. Първата роза християнинът дарява на рождената си майка. Култът към нея е скрепен върху скрижалите на Стария завет: „Обичай баща си и майка си“ (Второзаконие, 5, 16). Почитта към рождената майка християнинът изразява чрез синовна обич, синовно подчинение, послушание и молитвено единение. Неспазването на четвъртата Божия заповед води до смущения в семейството и до катаклизми в обществения порядък.

Втората роза християнинът връчва с много обич на Пресвета Богородица, Небесната му майка. Нейното майчинство е велик дар, поверен ни от Спасителя Христос в сублимния момент на изкупителната Му мисия: „Ето майка ти“ (Йоан, 19, 27). Продължение на Христовата заръка откриваме в признанието на доня Беатрис - майката на Терезита де Аумада: „Света Богородица е истинската ти майка!“ За майка Блажена, загубила на четиригодишна възраст рождената си майка, признанието на доня Беатрис ще има силата на завет, съхранен в сърцето ѝ за цял живот. Ако за всеки християнин Христовият дар е скъп, то за монахиня в орден, посветен на Света Богородица, той е безценен.

В този ред на мисли неволно ме навещава съветът на свети Бернард Клервоски (1090-1153 г.), ненадминатия в усърдието си апостол, разпространител на набожността към Мария, нашата майка и довереница: „Ако

търсите застъпник пред Божия съд, прибегнете към Мария. Молбата на Мария ще бъде удолетворена заради уважението, което ѝ се полага. Синът ще изслуша майка си, а Отец ще изслуша Сина Си. В нея грешникът поставя своето доверие и върху това доверие почива моята надежда... Ако ветровете на изкушенията те върхлетят, ако закъсаш из скалите на терзанията, погледни звездата, призови Мария. Ако си в плен на вълните на гордостта, на амбициите, на предателството, на завистта, погледни звездата, призови Мария. Ако яростта, скъперничеството или порочните мисли заплашват малката лодка на душата ти, погледни Мария. Ако си смутен от броя на престъпленията си, объркан от нечистата си съвест, вледенен от ужас при мисълта за Божия съд и започнеш да потъваш в бездната на скръбта, в пропастта на отчаянието, мисли за Мария, призови Мария. В опасност, в мъка, в съмнение мисли за Мария, призови Мария. Нека не се отдели тя от устата ти, нека не се отдалечава

тя от сърцето ти и за да получиш помощ чрез нейното застъпничество, не пренебрегвай примера на нейния живот!“

След този призив на свети Бернард Клервоски всеки коментар е излишен. Той наистина се оказва излишен, след като Небесната ни майка в отговор на призивите ни към нея категорично заявява: „Радостта ми е да бъда със синовете човечески“ (Притчи Соломонови, 8, 21).

Третата роза е предназначена за нашата обща майка, за съжаление често пренебрегвана, често забравяна и което е още по-горестно за самата нея, често отричана. „Господи, умирам като дъщеря на Църквата.“ Тези изповедни думи на света Тереза Авилска безпрекословно определят непреходното щастие, че Католическата църква е наша майка и че ние сме нейни чеда. Никой не ще може да посочи броя на определящите себе си за чеда на Католическата църква. Споменах света Тереза Авилска. Ще спомена и епископ Кирил Куртев, апостолически екзарх, тъй неразривно свързан с кармилската свята обител „Свети Дух“. На 9 март 1971 г., стъпвайки на последната права на житейския си земен път, с дълбока вяра и синовна признателност към Божието провидение той промълви: „Аз съм католически епископ. Щастлив съм, че умирам в лоното на Католическата църква.“ От своя страна още в годините на своята младост, както бе изтъкнато, майка Блажена приема Католическата църква за своя майка, за да ѝ служи във вяровете, с преданост и любов. Бързам да добавя: и за назидаване на всички, които имаха щастие да се докоснат до нейната духовност.

Светата Майка Църква! На нейния скут човекът израства като християнин. От нея той научава за Благата вест. Тя първа му нашепва сладкото име на Исус. Тя го повдига, когато пада, тя превързва раните му, утешава го, закрила го, храни го с Хляба на живота. Тя му подава майчината си ръка, когато прекрива прага на вечността. В замяна на всичко това чедата ѝ се грижат за нея, защитават я, готови да положат живота си, за да ѝ останат верни. Както кармилките по време на Рефор-

мацията, както кармилките от Компие по време на Френската революция, тъй и майка Блажена и нейните съсестри по време на богоборческия комунистически режим на дело реализираха указанията на света Тереза Авилска: „В деня, в който вашите молитви, желания, умъртвления и пост не подпомагат защитниците на Църквата срещу настъпленията на враговете ѝ, знайте, че не изпълняват задълженията си.“ Всички те с примера си увличаха безброй миряни, които, защитавайки светата Майка Църква, загибах в погромите на хугенотите, на гилотината или в концлагерите на диктаторските режими през XX век.

Светата Майка Църква! Приемайки майчинството ѝ, християнинът приема бащинството на Небесния отец. Още през III в. свети Киприан (200 - 258 г.), епископ Картагенски, предупреждава пасомите си: „*Nabere non potest Deum Patrem qui Ecclesiam non habet Matrem*“ (Не може да счита Бог за свой Отец този, който не приема Църквата за своя Майка) - из посланието „*De Catholicae Ecclesiae unitate*“. Мнозина църковни отци ще повторят убеждението на свети Киприан. Няма да ги цитирам всичките. Ще спомена само някои имена: свети Августин Ипонски, свети Амвросий Медиолански, свети Йоан Златоуст Константинополски, свети Йероним Стридонски, свети Петър Хрисолог и други, за да се спра на наскоро провъзгласения за блажен кардинал Джон Хенри Нюман (1801-1890): „Никой не може да счита себе си за чеда на Църквата, ако не е твърдо решен да ѝ слуша, що се отнася до вярата и морала, тъй като нейното поучение е поучение на самия Бог.“

В началото на това възпоменание във връзка с десетата годишнина от онзи 17 декември, когато майка Блажена Кръстна прие поканата на Небесния си жених: „*Veni sponsa mea et coronaberis*“ (Дойди, невесто моя, за да бъдеш увенчана /вж Исая, 61, 10/), обещах да бъда кратък.

Позволете ми в заключение да изразя едно свое убеждение. Стените на кармилската свята обител не се оказаха ефикасна преграда, щото духовността на майка Блажена Кръстна да не се превърне в апостолска мисия за мнозина. Бог единствен знае техния брой. В случая не сме изправени пред някакво изключение в историята на Кармилския орден. Дъщерите на Света Богородица Кармилска от векове живеят далече от света, а всъщност със своята харизма живеят със света, с неговите радости, скърби, проблеми, тежнени. Да! Те живеят с Църквата и за Църквата. В потвърждение на това твърдение ще припомним, че света Тереза на Младенеца Исус и на Светия Образ бе обявена за покровителка на мисионерите.

Преди няколко години се появи книгата на един свещеник кармилит: „*Réalisme spirituel de Thérèse*“ (Реализъм в духовността на Малката Тереза). Дълбоко съм убеден, че духовността на майка Блажена Кръстна е плод на реализма. Да! Духовността на майка Блажена Кръстна - живяна, изстрадана, благословена и споделена с обич и апостолско усърдие - не бе теория, а реална храна за душите на почитателите ѝ така, както хлябът е реална храна за тялото.

С дълбок поклон и искрена синовна благодарност!

Вечна да бъде паметта ѝ!

Иван ТЕОФИЛОВ